

Interview Vera Cuvelier

door Roland Ranson & Bart Madou
foto's: Bart Madou

Op een zonnige maar ijsskoude ochtend koesterden wij ons in de warme zachtheid van de aquarellen van Vera Cuvelier. In haar atelier werden we ingewijd in de kunst van de waterverf maar het gesprek bracht ons zelfs tot in China.

Aquarellen, aquarellen, overal aquarellen...

Ja zeker, en dan moet je weten dat ik daar toevallig ingetuimeld ben.

Toevallig?

Toen ik nog een kind was, leek mij het grootst denkbare geluk naar de academie te mogen gaan. Mijn moeder zag dat, met het oog op 'mijn toekomst', niet zitten en spoorde mij aan om naar de normaalschool te gaan. Nadien heb ik niet echt meer aan de academie gedacht. Na de normaalschool kwam ik nogal logisch in het onderwijs terecht, ik trouwde en kreeg drie kinderen. Maar op een bepaald ogenblik stak de 'kunstidee' weer de kop op. Ik volgde enkele cursussen tekenen, potten draaien enz. maar ik had al vlug door dat dit niet te combineren was met mijn job en mijn gezin. Je moet weten, eer ik klaar was om aan zo'n cursusavond te beginnen was ik al pompaf. Ik heb daar dus vlug een punt achter gezet en mij, toen al, voorgenomen te wachten op de kunst tot ik kon ophouden met werken. Ik was ook van plan om vrijwilligerswerk te doen. En beide doe ik nu dus al een paar jaar. En als ik dat vandaag zo bekijk, dan denk ik dat men op z'n 59ste toch nog tot heel wat in staat is. En hopelijk duurt dat nog een heel aantal jaren. Ik ben er dus toevallig ingerold, want ik kwam van een vriendin te weten dat er ergens een aquarelcursus georganiseerd werd, met een introductieavond, je kent dat wel. Ze vroeg mij of ik geen zin had om met haar mee te gaan en zo ging de bal aan het rollen. Mocht dat nu een cursus acryl of olieverf geweest zijn dan zou ik allicht daarmee zijn doorgegaan.

Als wij hier zo om ons heen kijken, dan denken wij dat moet liefde op het eerste gezicht geweest zijn?

Eigenlijk wel ja. Mijn beginperiode situeert zich in de privéschool van Fernand Thienpont. Bij hem heb ik gedurende drie jaar les gevolgd. Ik ben er heel dankbaar voor dat hij mij de techniek van het aquarellen heeft bijgebracht. Maar uiteindelijk keek ik naar iets anders uit. Ik ben meer creatief, ik schilder vanuit mijn gevoelens... Ik wil uiteraard niets afdoen aan de kwaliteiten van Fernand Thienpont. Ik vind hem een echte meester in de aquareltechniek. Aan hem heb ik een goede technische basis te danken.

Daarna ben ik overgestapt naar Rita Sabbe in Torhout. Zij was zowat het tegenovergestelde. Ze heeft mij tot creativiteit gebracht. Jammer dat zij verleden jaar gestopt is met lesgeven, ze wil zelf meer met kunst bezig zijn. Ik wil ook benadrukken dat ik graag in groepsverband werk omdat je op die manier veel met elkaar praat en ziet hoe anderen iets maken. En vooral, je stimuleert elkaar: 'Heb je die tentoonstelling gezien?' 'En deze?' Kijk zo, krijg je dan ook zin. Sociaal contact is toch zo belangrijk, ik heb daar echt deugd van. Nu zit ik dus noodgedwongen een beetje op mijn 'eentje' te werken. Trouwens, Rita heeft alles overgelaten aan Inge Daveloose, iemand die kinderboeken illustreert. Rita was iemand die iedereen vrij liet en ze kon daar dan spontaan een stimulans aan geven. Maar ik ben ervan overtuigd dat ik wel iets ga vinden.

Wat is er nu eigenlijk typisch bij aquarel?

Ik heb dat eens voor mezelf als volgt geformuleerd: het is een spel tussen water, blad, pigment en penseel. En dit alles moet je dan kunnen beheersen. Het is dus zeker niet inkleuren... Ik kan dat niet zo goed theoretisch verwoorden. Als het mislukt kan je het absoluut niet overschilderen. Heel

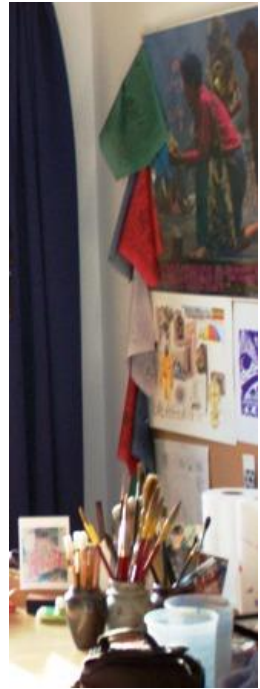
soms kan je wel eens een foutje verdoezelen, maar toch, het is heel delicaat: een echt spel en heel boeiend !

Het is ook spelen met het toeval?

Toeval heel zeker. Als je begint met een tekening, kan je die heel droog uitvoeren maar je kunt het papier ook nat maken, je kunt de kleuren laten uitvloeien, je kunt met alle mogelijkheden spelen. Je kunt ook verschillende soorten papier gebruiken, papier dat meer of juist minder zuigt. Met al die soorten ben ik nu vaak bezig, je kunt daar eindeloos mee spelen, variëren en juist daarom is het niet altijd gemakkelijk.

En dan zijn er nog de vele penseelsoorten...

Precies. Je hebt er met dierlijke haren en synthetische. Mijn lievelingspenselen zijn die Chinese penselen. Ik heb ze zelf meegebracht uit China. Daar vind je de echte meesters. Hun inkttekeningen dat is ook aquarel, ze maken de inkt, de pigmenten zelf en zij doen er wonderlijke dingen mee. En je moet weten dat er bij hen overal kalligrafie in verwerkt zit. Op elke tekening of aquarel vind je onderaan geschreven wat de betekenis is. En dan moet je wel bedenken dat zo'n penseel gemiddeld 25 euro per stuk kost. Maar ze zijn heel duurzaam. En ook het papier is niet goedkoop, zo'n 5 euro voor een blaadje; dus als 't mislukt, tja... Maar dat heb ik zeker voor over.

Een late roeping ben je in de grond niet, eerder een ingehouden roeping.

Mocht ik mij van jongs af met kunst beziggehouden hebben dan zou ik misschien wel beter geweest zijn, ik weet het niet. Maar ik heb ook op school, op mijn werk dus, veel getekend met de kinderen uit het lager onderwijs. Tekeningen bij verhalen, aanleren van letters, decors voor schooltoneel enzovoort. Het moet wel in mijn aard gelegen hebben en ik zie dat mijn eigen kinderen ook creatief zijn.

Je atelier hier is er dus later gekomen?

Eigenlijk heel onlangs, een vijftal jaren geleden, toen ik stopte met werken en met aquarel begon.

En intussen al tentoongesteld?

Enkel meegedaan met groepstentoonstellingen. Maar daar ben ik eigenlijk niet zo mee bezig, het is verre van mijn bedoeling om alles naar buiten te brengen of bekendheid te verwerven. Ik doe het louter voor mijn plezier en als de mensen voor een van mijn schilderijen staan en ze vinden het mooi of leuk, dan doet mij dat deugd. Ik heb die mensen dan blijkbaar een mooi moment geschonken.

Heb je lievelingsthema's in je werk?

Portretten! Je weet wel dat ik veel reis en graag mensen fotografeer. Veel aquarellen zijn dan gemaakt op basis van gefotografeerde portretten van mensen in hun omgeving. Fotograferen is een eerder sluimerende hobby van mij. Nu moet ik wel zeggen dat schilderen vertrekend van foto's wel iets verminderd is. Ik zal nu gemakkelijker voortborduren op iets dat ik gezien heb, dat mij aanspreekt. Landschappen probeer ik ook wel, maar ik stel zelf vast dat ik toch steeds naar mijn oude liefde, de portretten terugkeer.

Levend model ook? Of opdrachten?

Nee, dat niet, geen levensechte modellen.

En opdrachten? Heel zelden, eigenlijk liever niet. Je moet dan teveel toegevingen doen aan de opdrachtgever, te veel rekening houden met z'n wensen.

Zat het kunstenaarstalent in je genen?

Ik denk het wel ja, zeker langs moederskant. Mijn moeder was wel creatief, al kon mijn vader ook wel heel fijn werk afleveren. Maar in hun tijd was het niet de gewoonte om zich aan kunst te

wijden. Je moest ofwel aan de rand van de maatschappij staan, een zonderling zijn om het om den brode te doen en dan maar hopen om door te breken of juist van heel rijke afkomst zijn om je een kunstenaarsleven te kunnen permitteren. Maar de gewone mens deed zo iets niet. Neem nu Rik Wouters, hoe die heeft moeten scharrelen, of Eugeen Van Mieghem. Dat waren mensen die niets bezaten en toch slaagden. Daar heb ik een enorme eerbied voor .

En vandaag, ben je intens bezig? Schilder je dagelijks? Heb je vaste rituelen?

Neen, niet elke dag. Ik ben nog met zo veel andere zaken bezig. Maar ik schilder toch wel minstens eens per week.

Rituelen? Nee, ik schilder als ik er zin in heb, als ik tijd heb en als ik bezocht word door de muze, want men vraagt wel eens: hoe lang doe je over een schilderij? Wel dat kan heel kort zijn, maar het kon ook heel lang duren. Het moet wel al een tweetal dagen in mijn hoofd zitten, het moet wat gerijpt zijn en pas dan begin ik er aan. En ja dan lukt het of het lukt niet.

En naar welke kunstenaars kijk je op? Wie zijn je grote voorbeelden?

In de wereld van de aquarel, ongetwijfeld Rik Wouters. Echt ongelofelijk wat hij verwezenlijkt heeft. Nu, aquarellisten zijn eerder beperkt in de kunstgeschiedenis, al heb je wel de schitterende Turner natuurlijk.

En dan is er ook Emil Nolde. Ik heb zijn museum in Seebüll, aan de grens met Denemarken bezocht; een prachtig gebouw in Bauhausstijl en die 'Entartete Kunst' van hem. Hij heeft heel wat aquarellen gemaakt op Chinees papier.

Marc Chagall mag ik niet vergeten. Zijn tentoonstelling in Roubaix vond ik zeer geslaagd.

De impressionisten zie ik ook graag, zeker zij die als vernieuwers beschouwd worden. Ook James Ensor spreekt mij aan, vooral omwille van zijn geëngageerde kunst.

En dan nog Octave Landuyt, Rothko... ik som ze maar op zoals ze me voor de geest komen. De doeken van Rothko zie ik bijzonder graag, maar zelf zou ik mij nooit in die richting bewegen omdat ik erg beeldend ingesteld ben. Ik zie mijzelf niet abstract werken, ik zou trouwens niet weten hoe ik eraan moet beginnen. Maar Rothko in Tate Modern was een bijzondere belevenis.

En dan natuurlijk ook Van Mieghem, ik ben zot van zijn sociaal geëngageerde kunst. Er is een mooie tentoonstelling van hem geweest in Cassel en in Antwerpen heeft hij zijn eigen museum. De manier waarop hij en mensen als Rik Wouters gewerkt hebben, dat pakt mij. Mensen die hebben moeten vechten om het hoofd boven water te houden en dan nog in staat waren grote kunst te scheppen, wel chapeau hoor.

Zijn er nog, even nadenken... Folon, ja. Dat is heel iets anders, ook wel veel aquarel. Hij ontwierp vooral affiches. Van zijn kunst heb ik echt genoten in het kasteel van Terhulpen waar zijn stichting is ondergebracht. Heel het concept van de tentoonstelling daar is magnifiek. Je kunt er gerust een volledige dag aan besteden. Er staan ook heel mooie beelden van hem in het park en vooral het geheel is zeer poëtisch.

Mijn eerste criterium bij het beoordelen van kunst in het algemeen is de ontroering. Dat geldt dus ook voor muziek. Is het nu jazz of klassiek, is het nu Monteverdi of Jef Neve, als het mij ontroert, als het mij pakt is het voor mij goed.

Ik hoor duidelijk dat je een boontje hebt voor geëngageerde kunst, dus probeer je in je eigen kunst ook geëngageerd te zijn?

Eerlijk gezegd denk ik niet dat ik daartoe in staat ben. Of toch nog niet. Schilderen en aquarelleren zoals Marlene Dumas dat doet bijvoorbeeld, daarvan ben ik zwaar onder de indruk. Het is ongelofelijk wat zij in haar werk kan leggen. Ik zou dat wel nooit in mijn eigen huis hangen, of misschien toch wel maar dan louter omdat het een Dumas is (grapje). Maar als ik ervoor sta dan beneemt het mij de adem. Haar tentoonstelling in Tate Modern sloeg ons met verstomming. Als ik eraan denk, krijg ik er nu nog kippenvel van. Ik schilder eerder vrijblijvend, voor mijn plezier. Mijn schilderijen over Afrika zou ik niet geëngageerd noemen. Ik moet hier in dit verband denken aan Frida Kahlo en Diego Rivera die ik daareven niet vermeld heb. Die hebben ook hun verhaal. Als je door Mexico reist, dan voel je die sfeer daar echt hangen.

We waren al bezig over schilderen en muziek. Spreekt literatuur je ook aan?

O ja! Ik lees veel. Niet zomaar van alles, er moet een zekere diepte in zitten. Dat mag historisch zijn maar het hoeft niet. Dus zeker geen luchtige verhalen, wel literatuur, iets wat beklijft. Dat is met films net zo.

Geen lectuur, maar literatuur dus. Favoriete schrijvers?

Recent heb ik een aantal boeken gelezen van Saramago. Op Lanzarote heeft hij nu zijn museum met zijn bibliotheek. Opnieuw, een geëngageerd kunstenaar. 'Het memoriaal van het klooster' dat is pas een boek zeg! En als ik dan in Lissabon naar zijn museum kan gaan, dan is mijn dag al geslaagd.

Meir Shalev is ook een favoriet. Istanbul vind ik een geweldige stad, en dus is daar ook Orhan Pamuk. Wie ik ook wil vermelden is David Van Reybroeck, 'De plaag' bijvoorbeeld, eerder journalistiek dan en zijn 'Congo' natuurlijk. Van zijn toneelstukken hou ik ook. En dan nog Márquez, Arthur Japin en zoveel anderen. Nu ligt er een boek klaar om mee te nemen naar Cuba: Concierto Barroco van Alejo Carpentier.

Wij horen vooral namen van hedendaagse auteurs.

Hedendaags, wel ja. Misschien komt dat wel door de leesgroep in Zedelgem die doorgaans eigentijdse auteurs kiest of recent verschenen romans. Maar klassiekers als werken van Louis Paul Boon en vele anderen zijn zeker ook mijn favorieten.

De graphic novel interesseert mij ook. Er zitten daar zeker heel goede dingen tussen en voor de mensen die dat maken doe ik mijn hoed af. Het is een hele prestatie en zij slagen erin de strip te overstijgen. En ik denk ook dat de graphic novel misschien wel het instrument is dat het lezen bij kinderen en jongeren kan bevorderen. Neem nu Persepolis van Marjane Satrapi, dat wordt hier toch gebruikt in sommige middelbare scholen, ook de problematiek doet er toe natuurlijk. Ik vind de graphic novel een boeiende uitdaging.

En poëzie?

Dat minder. Al moet ik zeggen dat de verzamelde gedichten van Herman De Coninck nooit ver weg zijn. Daar durf ik af en toe wel iets uit lezen. Maar ik geef graag toe dat ik niet zo erg thuis ben in poëzie.

Wat mag er bij manier van spreken op je nachtkastje liggen?

Wel ja, Herman De Coninck. En natuurlijk boeken over reizen ...

Juist ja, die andere hobby: reizen, en dan nog blijkbaar geen tripje om de hoek.

Reizen ja, zeker, en intercontinentaal. Ik ben een boogschutter en blijkbaar kunnen die niet stilzitten. Nu ja, het reizen zit er bij mij diep in, zo is dat nu eenmaal. Liefst verre landen om andere culturen te ontmoeten eigenlijk, maar ik kan evengoed genieten van Cap Gris Nez, zo'n beetje onze favoriete plek. In minder dan een uur ben je er. Reizen doen we al lang. Toen de kinderen nog klein waren trokken we al met de tent door Portugal.

Ooit was je in Guatemala, toch?

Ja. Dat kwam zo: vrienden van ons werden door pater Vanderjeugd die ginder bij de arme boeren werkzaam was uitgenodigd. Ze vroegen of we niet megingen. En eerlijk, ik heb toen op de wereldkaart moeten zoeken waar Guatemala lag. Ik spreek van de jaren 70! We moesten dan ook nog een oplossing vinden voor onze kinderen, maar we zijn er naartoe gegaan en die reis heeft echt onze ogen geopend, ons leven veranderd. Die reis is altijd blijven beklijven. Toen we thuiskwamen hebben wij ons geëngageerd in de Romero-herdenking, die wij eigenlijk mee opgericht hebben. Voordien wisten wij daar totaal niets van af, wij waren een huisje-tuintje-beestje-gezin en dat was het. Plots kom je dan in zo'n land terecht. Ongelofelijke toestanden hebben we daar gezien en meegemaakt. Het was veel meer dan een cultuurschok voor ons.

Wanneer was dat?

Dat moet in 1979 geweest zijn. Nu moet ik wel zeggen, waar en hoe je ook reist, altijd blijf je toerist. Zij die beweren dat ze niet als toerist reizen, daar lach ik mee. Wat niet wil zeggen dat je

niet dieper kan gaan als je ergens bent, je kan altijd op zoek gaan naar wat achter de plaatselijke werkelijkheid zit. Ook heel belangrijk is dat je enorm veel respect voor de bevolking opbrengt. Als je dan bv. naar Afrika gaat en je weet wat de achtergrond van de mensen daar is, dan weet je toch min of meer hoe je moet reageren.

Over twee weken gaan wij naar Cuba. Ik lees daar nu veel over, ik wil daar meer over weten, welke schrijvers zijn er daar, welke kunstenaars, hoe zit het met de politieke achtergrond. Dus toch iets dieper graven dan in het zand van een vakantiestrand. Versta me niet verkeerd, het strand kan ook best leuk zijn, en sommige mensen hebben dat misschien nodig.

Nog niet zo lang geleden waren wij in China. Veel mensen vragen zich dan af, waarom China, met al die corruptie daar... Tja, dan zijn er veel landen waar je niet meer zou mogen heengaan. En China is veel meer dan corruptie en politiek natuurlijk.

Hoe verliep het contact met de Chinezen? Niet evident: een andere taal, ander schrift, andere gewoontes...?

Wel, ik heb daar de hele dag door met mijn mond opengestaan. Dat is werkelijk een totaal andere cultuur. Je kunt daar nog minder bij dan bij de Afrikaanse en Latijns-Amerikaanse culturen. China is voor mij een openbaring geweest en wat de Chinezen betreft, de vooroordelen die je hier over hen hoort zijn soms onfatsoenlijk en totaal uit de lucht gegrepen. Als je reist, moet je toch met andere ogen kijken, open staan voor alles wat op je afkomt, je proberen in te leven, maar nogmaals, je blijft er toerist.

Een grote passie voor muziek heb je ook?

Al mijn kinderen zijn de muzikale toer opgegaan. Wij, ik en mijn man Rudy, hebben onlangs nog genoten van een Weihnachtsoratorium, ook al omdat onze Hans erin meespeelde. Hij en zijn vrouw Ann geven les aan de academie van Lier. Dan genieten we eens van bluesmuziek waar onze zoon Jan en zijn vrouw Karen mee optreden. Ook onze dochter Veerle geeft heel creatief pianoles aan de academie van Roeselare. En dan mag je natuurlijk verwachten dat onze zes kleinkinderen ook muziek spelen....We genieten ! Ik hoor alles graag op voorwaarde, ik herhaal het, dat het mij ontroert. Als ik schilder leg ik net zo goed iets op van Monteverdi als iets moderns.

Je werkt dus graag met muziek op de achtergrond?

Beslist, maar dan geen grote orkestrale werken, dat kan ik alleen appreciëren als ik het zelf kan zien. Daar kan ik van genieten, de strijkers die inzetten, de pauken, al die verschillende instrumenten zien spelen.

Laten wij het even over de film hebben. Zijn er films die je bijgebleven zijn?

Films die bijblijven. Even nadenken. Ik hou erg van De Andere Film, de programmatie van de Lumière spreekt me aan. De betere film, zo je wilt. Ik kan nu niet meteen namen noemen, maar je begrijpt wel, geen banale films, maar films die wat dieper graven.

Klopt het dat wij je eerder een optimist mogen noemen?

Absoluut! Ik ben mij bewust van al de ellende en moeilijkheden in de wereld en ik ben daar ook mee bezig, maar voor mezelf vind ik dat de mensen wel iets moois mogen krijgen.

Onlangs werd je bekroond in een wedstrijd in Blankenberge.

Ik heb daar de publieksprijs gewonnen. Dat was wel leuk en deed deugd. Er waren 85

deelnemende kunstenaars uit West-Vlaanderen met 158 kunstwerken. Daaruit werden er 28 werken geselecteerd en beide inzendingen van mij waren daarbij. Ik was wel niet verkozen door de professionele jury, maar dat vind ik niet erg. De publieksprijs was wel totaal anders dan de eerste drie prijzen bij de jury. Er waren trouwens slechts twee aquarellen bij de eindselectie. Je merkt dus dat aquarellen ook hier nog altijd geassocieerd worden met iets dat ouderwets is. Misschien is er daar wel iets van aan want als je grote tentoonstellingen van aquarellen in Namen of Antwerpen bezoekt, dan kom je daar van die heel realistische werkjes tegen waarvan je denkt, waar halen ze het. Zoiets schilder je toch niet meer vandaag. Ik wil iets vernieuwends zien, en dat is er gelukkig wel. Als je het aquarelleren wil promoten moet je toch met iets nieuws afkomen. Anderzijds zit je natuurlijk vast aan je materiaal, de mogelijkheden zijn in zekere zin beperkt. Ik volg wel master classes bij Rainier Boidin, een bekend kunstschilder, erg vernieuwend in zijn aquarellen. Ook bij Wen Ming Xin en Victoria Prishedko. Bij Gerda Mentens zou ik ook nog wel eens een stage willen volgden. Ach, er is nog zoveel te leren.

Artistieke toekomstplannen?

Voortkabbelen, gewoon rustig voortdoen.

Vera, wij danken je voor dit interview.

VERA CUVELIER
° Brugge 16-12-1947
Buskinslaan 18
8210 Loppem
vera.cuvelier@telenet.be

Gehuwd met Rudy Van Hulle, mama van Veerle, Hans en Jan. Oma van Wanne, Wart, Kaat, Lies, Noor, Senne...

Opleiding

Privélessen bij Fernand Thienpont, Rita Sabbe.
Master classes bij Rainier Boidin, bij Wenming Xin en bij Victoria Prishedko

Tentoonstellingen en prijzen

Tentoonstellingen in pARTcours 2008, 2009, 2010, 2011, 2012 Zedelgem
Buren bij kunstenaars 2010 en 2011
Publieksprijs 55-plussers met verve Blankenberge, 2012

Anekdote uit Cuba, door Vera Cuvelier

Muziek, dans, geschiedenis en natuurlijk kunst kom je in Cuba overal tegen. Gezien en meegebracht uit Cuba waar vrouwen hun mannetje proberen te staan!

Een Italiaans espresso koffiekannetje: zo eentje dat bestaat uit 2 delen: een bovenstuk en het onderstuk die je op elkaar moet schroeven. Heb zo'n kunstig koffiekannetje in papier maché meegebracht. De kunstenaar maakt ze omdat het deel uitmaakt van het dagelijkse leven in Cuba: iedere morgen maakt de vrouw zo'n kannetje koffie klaar. Ze maakt drie soorten kannen: het bovenste gebogen: de vrouw maakt reeds heel haar leven koffie voor iedereen. Het bovenste deel rechtop: de vrouw zet koffie voor haar man... Het bovenste deel fier achterover: de vrouw tegen haar man: heb je zin in koffie? Maak ze dan maar zelf !

Ik heb er maar één mee: raad eens ...

Geëngageerde kunst of niet?

Haar website : www.yami-martinez-trinidad.com